

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κ.Π. Καβάφης «**Ιθάκη**»

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ: Νεοελληνική Λογοτεχνία

ΤΑΞΗ: Α' Λυκείου

Ώρες που διατίθενται: 2

Υλικό και μέσα διδασκαλίας:

1. MS Word
2. Explorer: Δικτυακοί τόποι:
  - a. <http://www.lsa.umich.edu/kelsey/galleries/Exhibits/cavafy/cavafy.html>
  - b. [www.snhell.gr](http://www.snhell.gr)
  - c. <http://cavafis.compupress.gr/index.htm>

### **Επιμορφωτής: Παπαδαντωνάκης Ανδρέας**

Στόχοι:

1. Να καταδειχθεί από τους μαθητές μέσα από τη διερευνητική περιήγηση- κύρια στην ιστοσελίδα της έδρας Κλασικών Σπουδών και Συγκριτικής Φιλολογίας «Κ.Π. Καβάφης», του πανεπιστημίου του Μίσιγκαν, και ειδικότερα της έκθεσης Cavafy's World -, η επικοινωνία της Καβαφικής ποίησης με συγκεκριμένα αρχαιολογικά ευρήματα.
2. Η αισθητική απόλαυση του ποιήματος με τη συμβολή διαφορετικών αναπαραστατικών μορφών.
3. Η στενότερη προσέγγιση και η κατανόηση της «διπλής ανάγνωσης», μέσα από την αισθητοποίηση.
4. Η αξιοποίηση συγκεκριμένων εξωκειμενικών στοιχείων, - π.χ. το χειρόγραφο του ποιητή για την Ιθάκη-, στην κατεύθυνση της απόκτησης μιας καλύτερης επαφής με τον ποιητή και το έργο του.
5. Η ένταξη των αποτελεσμάτων της παρατήρησης και της έρευνας των μαθητών, σε ένα γενικότερο πλαίσιο, που στην περίπτωση αυτή αφορά στα χαρακτηριστικά μιας συγκεκριμένης σχολής.
6. Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με το ταξίδεμα του Καβάφη, μέσα από το δικό τους «ταξίδι» στις φάσεις της ζωής και του έργου του.
7. Να συνθέσουν την εμπειρία αυτής της ενεργητικής συμμετοχής, σε ένα γραπτό κείμενο για τη ζωή και το έργο του ποιητή.

### **Περιγραφή μαθήματος**

Στην πρώτη διδακτική ώρα οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες εργασίας, αναλύουν το ποίημα στη βάση συγκεκριμένων ερωτήσεων που είναι κοινές για όλους.

Στη φάση αυτή, η χρήση του υπολογιστή και του διαδικτύου, είναι δυναμική, τα ζητούμενα μπορούν να απαντηθούν μέσα σε ένα περιβάλλον συμβατικής διδασκαλίας.

Στη δεύτερη ώρα, δίνονται στους μαθητές ομάδες ερωτήσεων, -κοινές για όλους-, στην απάντηση των οποίων οδηγούνται μέσα από υπερσυνδέσμους στο κείμενο που παραπέμπουν σε δικτυακούς τόπους.

Ειδικότερα:

- ο Η πρώτη ομάδα ερωτήσεων, αναφέρεται αποκλειστικά στο ποίημα «Ιθάκη», και μέσα από αυτές επιδιώκεται:
  - Η σύνδεση της απαγγελίας του ποιήματος (Γ.Σαββίδης)<sup>1</sup>, με την αισθητική απόλαυση, αλλά και η συμβολή της στην προσέγγισή του.
  - Η σύνδεση των αρχαιολογικών ευρημάτων που παρατίθενται δίπλα από την αγγλική μετάφραση του ποιήματος, -στην ιστοσελίδα της έκθεσης «Cavafy's World»-, με συγκεκριμένους στίχους του.
  - Η αξιοποίηση του χειρογράφου<sup>2</sup> του ποιήματος για την εξαγωγή συμπερασμάτων τόσο για το συγκεκριμένο ποίημα, όσο και για τα γενικότερα χαρακτηριστικά της Καβαφικής ποίησης.
  - Η συγκρότηση μιας πιο ολοκληρωμένης άποψης, για το αξιακό σύστημα του ποιητή μέσα από την παράλληλη μελέτη άλλου έργου του.
- ο Με τη δεύτερη ομάδα ερωτήσεων, επιδιώκεται:
  - Να αντιληφθούν οι μαθητές την παγκόσμια και διαχρονική διάσταση του Καβαφικού έργου.
  - Να αποκαλύψουν τη σύνδεση των Καβαφικών ποιημάτων με τα αρχαιολογικά ευρήματα
  - Να νιώσουν την αισθητική απόλαυση, μέσα από την παράλληλη απαγγελία των επιλεγμένων ποιημάτων και την παρατήρηση των εικόνων.
- ο Με τη μία ερώτηση της τρίτης ομάδας επιδιώκεται η απόκτηση γνώσεων σχετικά με τα γενικά χαρακτηριστικά του υπερρεαλισμού και η συσχέτισή τους με στοιχεία του ποιήματος.
- ο Με την τέταρτη ομάδα ερωτήσεων, επιδιώκεται η ενεργητική εμπλοκή των μαθητών, σε ένα ταξίδι στη ζωή του ποιητή, που επιτυγχάνεται με την περιήγηση στο πλούσιο υλικών των δικτυακών τόπων στους οποίους παραπέμπουν οι υπερσύνδεσμοι.  
Επίσης επιδιώκεται η σύνθεση ενός κειμένου για τη ζωή του ποιητή, που προκύπτει ως αποτέλεσμα των εντυπώσεων και των συμπερασμάτων των μαθητών από την παραπάνω δραστηριότητα.

---

<sup>1</sup> Για πρακτικούς λόγους – καθυστέρηση στο «κατέβασμα» του αρχείου mp3 από την ιστοσελίδα-, προτείνεται, να έχει προηγουμένα αποθηκευθεί, σε χώρο του δίσκου κάθε σταθμού εργασίας, όπου και θα οδηγεί ο υπερσύνδεσμος.

<sup>2</sup> Επειδή το συγκεκριμένο χειρόγραφο προσφέρεται για εξαγωγή ποικίλων συμπερασμάτων, προτείνεται μια προηγούμενη επεξεργασία του, - μεγέθυνση, φωτεινότητα κ.λ.π.- ώστε να γίνει όσο το δυνατόν πιο ευανάγνωστο για τους μαθητές. Μια τέτοια επεξεργασία, θα μπορούσε να γίνει για λόγους ευκολίας και από το MS paint.

## A ΟΜΑΔΑ

1. Ακούστε την [απαγγελία](#) του ποιήματος «Ιθάκη» από τον Γ. Σαββίδη, επιλέγοντας τον αντίστοιχο σύνδεσμο από τη σελίδα του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού, που ανοίγει. Πιστεύετε ότι συμβάλλει στην αισθητική απόλαυση αλλά και στην κατανόηση του ποιήματος; Επιχειρηματολογήστε.
2. Δείτε τα αρχαιολογικά ευρήματα δίπλα από το αγγλικό κείμενο του ποιήματος «[Ιθάκη](#)». Σε ποιους στίχους του ποιήματος αναφέρονται;
3. Δείτε το [χειρόγραφο](#) του Καβάφη από την «Ιθάκη». Ποιες αλλαγές εντοπίζετε σε σχέση με το τελικό κείμενο; Τι μπορεί να σημαίνουν; Παρατηρήστε ότι στο χειρόγραφο του ποιήματος, κάποιες λέξεις ή φράσεις είναι γραμμένες πιο έντονα. Μπορεί κάτι τέτοιο να δείχνει μια συναισθηματική φόρτιση του ποιητή, ή την πρόθεσή του να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία; Επιχειρηματολογήστε.
4. Δείτε το σχολιασμό του [Forster](#) για την «Ιθάκη». Μπορείτε διαβάζοντας το «[Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον](#)», να ανακαλύψετε κοινά στοιχεία; Ποια είναι αυτά;

## B ΟΜΑΔΑ

5. Διαβάστε το [άρθρο](#) της Σταυρούλας Παπασπύρου (Σάββατο 23 Φεβρουαρίου 2002 – Ελευθεροτυπία) για τον διαχρονικό και πολυπολιτισμικό Καβάφη. Ποια συμπεράσματα προκύπτουν σχετικά με την ακτινοβολία του έργου του;
6. Ποια κεντρική ιδέα επιχειρήθηκε να αναδειχθεί μέσα από την έκθεση «Αρχαία Πάθη», που φιλοξενήθηκε στο αρχαιολογικό μουσείο του Κέλσι; Κάντε μια περιήγηση στην [έκθεση](#) και δείτε αν επιβεβαιώνεται κάτι τέτοιο.
7. Δείτε τα αρχαιολογικά ευρήματα δίπλα από την αγγλική μετάφραση των ποιημάτων του Καβάφη, ακούγοντας παράλληλα την απαγγελία:
  - «[Του μαγαζιού](#)» “For the shop” [Απαγγελία](#) Σαββίδης (επιλέξτε το σύνδεσμο «Του Μαγαζιού» στη σελίδα του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού, που ανοίγει)
  - Δείτε το ποίημα «[Τα Βήματα](#)», «the footsteps» ακούγοντας την απαγγελία από την καθηγήτρια/τον καθηγητή. Διαβάστε το και μόνοι σας από την ιστοσελίδα του [Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού](#)

- Δείτε το ποίημα «[Έτσι πολύ ατένισα](#)» «I've looked so much», ακούγοντας την απαγγελία από την καθηγήτρια/τον καθηγητή. Διαβάστε το και μόνοι σας από την ιστοσελίδα του [Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού](#).

8. Η αισθητοποίηση των ποιημάτων, με αναπαραστατικές μορφές από μνημεία της αρχαίας Ελλάδας και Αιγύπτου, πιστεύετε ότι βοηθά στην προσέγγισή του;  
Επιβεβαιώνεται η επικοινωνία της ποίησης του Καβάφη, με τα αρχαιολογικά ευρήματα; Επιχειρηματολογήστε.

### ΟΜΑΔΑ Γ

9. Εντοπίστε από το κείμενο του Γ. Γιατρομανωλάκη «[Εισαγωγικά για τον υπερρεαλισμό](#)», τον τρόπο γραφής των υπερρεαλιστών. (δεύτερη παράγραφος)  
Αν αποδεχτούμε ότι ο Καβάφης, είναι ο πρώτος Έλληνας υπερρεαλιστής, επιβεβαιώνεται κάτι τέτοιο από το χειρόγραφο, αλλά και γενικότερα από τον τρόπο γραφής; Καταγράψτε τις απόψεις σας.

### ΟΜΑΔΑ Δ

#### Το ταξίδεμα του Καβάφη:

Η αρχή:



Σε ηλικία 2 ετών

Και το τέλος..



1933: Λίγο πριν από το θάνατό του

10. Κάντε μια περιήγηση στο διαδίκτυο και δείτε φωτογραφίες:

- Του ίδιου σε διάφορα στάδια της ζωής του:
  - την περίοδο [1863 -1882](#)
  - [1890](#), φωτογραφία αρ.6
  - [1899](#), φωτογραφία αρ.7
  - [1903](#), φωτογραφία αρ.8
  - την περίοδο 1911 – 1933 [1](#) , [2](#) , [3](#)
- Του σπιτιού που έζησε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του
  - [1](#)

Με τη βοήθεια των βιογραφικών σημειωμάτων για τον ποιητή, ([1](#), [2](#)) συνθέστε ένα δικό σας βιογραφικό σημείωμα για αυτόν, επιμένοντας περισσότερο στην **εντύπωση** που σας προκάλεσε η περιήγηση στο αρχαικό υλικό.